

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

<p>ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill. Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.</p>	<p>FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. VERÉB GYULA.</p>	<p>SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300. Kéziratok nem adatuak vissza. Hirdetések árszabály szerint.</p>
---	---	--

Vasárnap, november 1-én
Bajnoki Footballverseny
 Az „Aradi Posta- és Táviratviselők
 Sport-Egylete”
 és a „Bácska” Szabadkai Atletikai Klub
 I-ső csapatai között.
 Helyárok a rendesek. Kényelmes ülőhelyek.
Zombori-uti sporttelep
 (villamos megálló). 614-3-1
A mérkőzés kezdete délután 3 órakor.

A közös hadügyminiszter és a községi jegyzők.

A közöstudott tárgyalására kiküldött országos bizottság üléseinek lefolyását kevés ember kíséri figyelemmel. Az ott elhangzott beszédeket a napilapok legtöbbször csak rövid kivonatban közlik, az olvasó közönség még ezt sem olvassa el, hanem megelégszik az ismertetéssel, amelyet mindenik lap az ülések tudósításáról szóló cikkek élére ír.

A legutóbbi bizottsági ülésen, talán e hó 23-án, hangzott el Hoffmann Hugó altábornagy a közös hadügyminisztert képviselő osztály vagy csoport főnök ajkáról egy megjegyzés, amelyet a lapok alig méltattak figyelemre, pedig érdemes és kell is vele foglalkoznunk.

Igaz, hogy az ügy szellőztetése nem nagy dicsőséget hoz a magyar közigazgatásra, főleg a jegyzői karra és talán jobb is lenne hallgatni róla, de mivel oly tényekkel állunk szemben, amelyek előfordulását meg kell akadályozni, a nyilvánosság bírálata és ellenőrzése, sokkal biztosabb és hathatósabb eszköz, mint csupán a felsőbb hatósági intézkedés.

A katonáknak az aratási időre

való szabadságolásáról beszélt az altábornagy. Fölhozta, hogy sok panasz érkezett a hadügyminiszteriumhoz, mert sok jegyző üzérkedésre, illeték-telen jövedelmi forrásul használta föl a szabadságolás céljából szükséges kérvény és mellékleteinek kiállítását. E panaszokat áttette a m. kir. honvédelmi miniszterhez illetékes megvizsgálás és elintéztetés végett.

Eseteket nem sorolt föl az altábornagy ur és mi szeretnők és óhajtjuk hinni, hogy az áttett panaszok egyike sem vonatkozik bácsmegyei esetre. Mi legalább nem hallottunk róla. De szóvá tesszük a dolgot, mert közérdekű és mert tanulságos. Tanulságos a nagyközönségre, jegyzőre és hatóságra általán.

Ilyeneket is ilyenekről hallva, ki csodálkozhatik, hogy a nép nagy zöme jegyző ellenes? Ki csodálkozik, hogy a jegyzők ilyen manipulációi szülik az elégtelenséget, amely vagy kivándorlásra, vagy a kellő műveltség hiányában meg nem értett szociálmunka tulhajtott tanaihoz vezet a népet?

Ilyenek elkerülése végett gondoskodni kellene a hatóságoknak, hogy minden intézkedés általánosabban jusson a köztudatba. A rendeleteket a jegyzők kapják kézhez, talán ki is függesztik a község házában, de hányan vesznek tudomást erről?

Jól emlékszünk, hogy az aratás idejére való szabadságoltatásról szóló honvédelmi miniszteri rendelet világosan és határozottan kimondotta, hogy az ily természetű kérvények díjmentesek, mert ez intézkedést minden lapban ismertették, a rendelet kihirdetett és mégis akadt sok jegyző, aki ebből az ügyből is hasznot csinált magának, mert ismerte a népet, tudta, hogy csak kevesen ismerik a rendelet intézkedéseit.

Hogyan szeresse a nép a jegyzőjét, miként tisztelhesse a hatóságot, ha látja, hogy legesekelebb ügyesbajos dolgát pénz nélkül nem intézik, akkor, amikor adójából a tisztviselők,

tehát a jegyzők fizetését is egyre emelik?

Hisszük és reméljük, hogy a bácsmegyei jegyzők ellen nem merült föl ily panasz, mindamellett föl hívjuk a főszolgabírók és alispán figyelmét, hogy a közös hadügyminiszter képviselőjének jelentéséből okulva, intézkedjenek, hogy a valóban közérdekű rendeletek mindenkor a lehető legnagyobb körben ismeretessé legyenek.

Gazdanap Adán.

A bácsbodrogvármegyei gazdasági egyesület f. hó 25-én Adán szarvasmarha- és ló-díjazást tartott. Az érkező vendégeket a pályaudvaron Ada község előjárósága és nagyszámu közönség fogadta.

A szokásos üdvözlések után a vendégek az előállított diszfogatokon a község házára hajtottak, hol megalakultak a bíráló bizottságok és pedig:

Szarvasmarhabíró bizottság: Elnök: Kiss Károly. Jegyző: Hesz Márton; tagok: Bogáry Kálmán, ker. állattenyésztési felügyelő, Acs József, Engelmann Adolf, Frankl Bódog földmivesiskolai igazgató, Király Lajos községi jegyző, Kovácsévics Szimó, Lepojev Rádó, Rosenberg József, Tóth János és Wolf József közs. bír.

Lóbiráló bizottság: Elnök: Törley Gyula, egyesületi ügyvivő. Társelnök, jegyző: Günther Ferencz, tagok: Aradszki Ulászló, dr. Engelmann Jenő, Kádár Jenő, Novoszel János tanító a zentai gazdakör titkára, Meksity Jásó orsz. képv., Szabó Sándor, Szőke József, Sztrilich Béla, Wamoscher Mihály és Malónyai Béla.

A megalakult bíráló bizottságok a vásártérre hajtván, rögtön megkezdették működésüket. Be volt mutatva 18 darab bonyhádi jellegű tehén, 28 üsző és 11 bikaborjú. Feltűnést keltettek a földmivesiskola üszőborjai. Hamarosan a következő adatokat sikerült feljegyezniem:

Jácint	kora	1 év 4 hó	441 kg.	sulyu
Dajka	"	10 hó 25 nap	336 "	"
Boris	"	10 hó 7 nap	334 "	"
Franci	"	5 hó 5 nap	241 "	"

Ezen adatok eléggé igazolják azt a folyton hangzó buzditást: első rendű anyagot jól tartson a gazda, hogy a szarvasmarha tenyésztésnél megtalálhassa számadását.

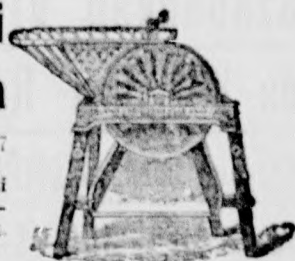
A bírálóbizottság a következő kiállító állatait díjazta:
 Tehenek: I. díj 30 kor, Tóth János, II

Bächer Melichar gépgyári raktára

Szabadka (Raichl palota). 568-30-17

A tisztelt gazdaközönségnek ajánljuk dusan felszerelt gépraktárunkat eredeti Bächer ekék, eredeti Melichar vetőgépek, szeeskavágók, boronák, kukorica darálók, morzsolók, valamint az összes gazdasághoz szükséges gépeket. Eredeti Johnston amerikai aratógépek egyedül előrusítási hely. Olcsó árak. Kedvező részletfizetések. Arjegyzék ingyen és bérmentve.

nem lehetett megmenteni. Csattogva-pattogva pörköldött össze téli esése a szegény gazdának, ki messze kint kicsinyke földjén dolgozgatott épen. Ahogy a nyaldosó tűz nyelv már nem talált elég tápot a házon, hatalmas sistergással átesapott a szomszéd épületre s pár pillanat alatt sziporkákat hányva döntötte össze azt is. Telhetetlen vágya most újabb prédát kívánt s már a mellette álló ház födele is tüzet fogott a ráhulló zsarátnok nyomán. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy a község derék fiatal tanítója, Stumpfögger Márton s áldozatkész jegyzőgyakornoka, Moravcsik Sándor szakavatott, ügyes s félelmet nem ismerő fellépéssel vetették magukat a pusztító vész elé s így sikerült a veszedelmes elemet megfékezve lokalizálni a tüzet. A tüzfeckendő ugyan kellő időben érkezett, de most is kitént, mily kívánatos lenne e hasznos szerszámból nemcsak többet, de tökéletesebbet is beszerezni. Az oltásnál a nevezeteken kívül kitént még Wittmann N. kunbajai lakos, ki a fojtó füsttel telt istálóból két tehenet vezetett ki s egy zombori házaló, kinek nevét azonban eddig nem sikerült megtudnunk. Ezer szerencse az is, hogy a ház, — melyet valószínűleg Schüll Mihály kis gyermeke gyújtott föl azért, hogy gyufával játszott, — nem a minapi szélvészben gyuladt ki, mert akkor kiszámíthatatlan károkat okozhatott volna a tűz féktelen ereje. Bizony, bizony igazuk volt az öregeknek, mikor egyre figyelmeztettek: „Tűzre, vízre vigyázzatok, hogy károkat ne valljatok!” Amint halljuk, most már komolyan hozzáfognak az oly kívánatos helyi tűzoltóság szervezéséhez. Minél előbb, annál jobb!

— **Kolera-vicc.** Nagyon jókedvű ember lehet az, aki még a kolerából is élet farag. Elítélendő s meglehetősen goromba élet volt ez, mindenesetre azonban feljegyzésre méltó. Zomborban tudvalevőleg néhány óvóintézkedéseket tartalmazó plakáton kívül más dolog nem történt a kísértő koleramamus elriasztására. A napokban azonban valami kolera-viccgyártó egyén vállalkozott arra, hogy a mulasztásokat pótolni fogja. A koleramamus nem kísért már ugyan, de azért karbolozni jó lesz, gondolta magában az ismeretlen hős, s a rendőrség nevében több helyütt bekarbolozta a befőtteket s a lekváros bödönöket. Eljárásának híre futó tűzként járta be a várost s a gondos háziasszonyok félve és remegve várták a kegyetlen pillanatot, amikor az élelmes koleraölő meg fog jelenni s tönkre fogja tenni nyári verejtékes fáradozásaik édes gyümölcsét; a befőtteket s a lekvárokat. Félelmüktől és rettegésüktől azonban csakhamar megszabadította őket a városi rendőrség ama nyilatkozata, hogy itt nem a rendőrség, hanem egy szélhámos keze működött. A tettest nyomozzák, de úgy eltűnt mint a kámfor s oly hirtelen nyomaveszett, mint a rémes magyarországi kolerajárványnak.

— **A késedelmes adós.** Egyik szabadkai kereskedőtől részletfizetésre vett egy vidéki atyafi varrógépet. A harmadik havi részlet elküldése kissé késett, a mit is a következőkkel mentett ki: „Alázattal kérek engedelmet, miszerint a részlet működése kissé késedelmes vala, miszerint katonai gyakorlattal voltam elfoglalva. A varrógép működéséről a legnagyobb megelégedésünket nyilvánítom.”

— **Figyelem!** Felhívjuk a n. é. közönségnek b. figyelmét a lapunk első oldalán közölt Bächer Melichar cég gépgyári raktárára (Raichl palota).

— **Lókötés.** Temunovics János, tavankuti lakos lovát, kocsiját s a kocsin lévő holmit a Pálos csárda előtt ismeretlen tettes ellopta. A csendőrség megindította a nyomozást, s a tolvajt Govorkovics János kovácsmester személyében sikerült is kinyomozni és letartóztatni.

— **Eltoloncolt zsidó rabbi.** Zsidó rabbinak adja ki magát Said Ben Attar nevű Casablankai illetőségű egyén, ki ma a zombori rendőrség kezére került. Azt a szálnalmat keltő mesét terjeszti maga felől,

hogy a casablankai vérengzés alkalmával mindenéből kifosztották s ő most 111 éves tehetetlen édes apját magára hagyva, a könyörületlen szívekhez folyamodik segítségért. Miután azonban ezt rendőri engedély nélkül teszi s az illetékes konzulátustól sincs igazolványa, előzetes letartóztatásba helyezték s k. toloncoltatása ügyében megindították ellene a rendőri eljárást.

KRÉCSI A. NÁNDOR

++ könyv-, zenemű-, papírkereskedése és könyvtárája ++

Szabadkán, Deák-utca. ☛ Telefonsz. 283.
Raktáromon dua választékban kaphatók díszművek, Remekírók, költemények, ajándékművek, regények és elbeszélések, adomák és népmesék, színművek, monológok stb. stb.
Most jelent meg a „Kínéses Kalendárium” 1909. évre. Igen gazdag és érdekes tartalommal.

Ára kötve 2 korona.

Ajánlom modern könyvtárat, hol készítenek bekezdéseket a leggyorsabb munkáktól kezdve a legdrágább és legnagyobb igényeknek megfelelően, tartós kivitelben jutányos árák mellett.
Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan szállítom.

Gyilkos merénylet.

— Esküdtészi tárgyalás. —

Pintér Péter gyilkosság kíséretével vadólva állt ma az esküdtek előtt, aki Zomborban le akarta löni Milosev Zorkát, aki nem akart hozzá feleségül menni.

Tettét nem tagadta ugyan, de szerencséje volt, hogy a szakértők véleménye szerint oly pisztolyból lőtt a lányra, mely gyilkolásra nem alkalmas. Az esküdtek azonban bűnösnek mondták ki, mire a törvényszék 8 hónapi fogházra ítélte.

SZINHÁZ.

Kapunyitáskor.

Igy kapunyitáskor sok minden eszébe jut az embernek — a jóból is, meg a rossz-ból is. Sok olyan dolog konturja vibrál a szemünk előtt, a mit jobb szeretünk volna, ha meg nem történik és viszont sok olyan dologra is gondolunk, aminek meg kellett volna történni, de biz szépen elmaradt. Például az is eszünkbe jut, hogy milyen kár volt annak az áldatlan sajtó összeültetésnek előfordulni, a minek az ize még most se ment ki az emberek szájából. Nagy hűhóval héber kérdéssé avatta a helyi izraelita sajtó a színészetet is és a helyett, hogy annak színvonalát segítette volna emelni, egyszerűen üzletileg alacsonyította. Ráfogta, hogy ma már a színészet nem egyéb, mint üzlet. Akár csak az izraelita hírlapírás. Es milyen üvöltéseket visznek véghez ezek a zsidó gyerekek! Csak az a szerencse, hogy a hold fel se veszi az ő ártalmatlan kedvtelenségüket. De a jóízűség szokott publikumnak még sem tetszik az ő handabandázásuk és könnyen megeshetik, hogy nem a kívánt célt fogják vele elérni, hanem igenis azt, hogy a színházlátogató publikum száma szaporodni, az ő olvasóik száma napról-napra fogyni fog. Ha ő nekik jó a tingli-tangli meg az a sok trágárság, amit a kávéházi orfeumok divái és kilencedrangú kókleréi produkálnak, ám teljék benne kedvük, de a közönség rosszindulatu befolyásolása még sem lehet kenyere a tisztességes sajtónak — akár mit vétett is ellene a szintársulat egyik vagy másik tagja. Erre nem jogosítja fel még a hirdetési oszlopok pervilégiuma sem.

A sajtónak sokkal nemesebb hivatása van a színészettel szemben, semhogy sértett üzleti érdekből és egyéni hiúságból felrugja az egész intézményt. A tárgyilagos, minden befolyástól mentes bírálat a sajtó kötelessége.

Mindezeket pedig kötelességünknek tartottuk elmondani azért, mert ez a mi elvünk és irányunk és ettől semmi tekintetben nem fogunk eltérni bármint irnak is ró-lunk a héber lapok; az ő írásaikra különben sem fogunk reagálni.

A mi olvasó közönségünk izlését sértenénk, ha személyeskedő vagy az imelygő-sig hízegő hangon íránk meg referánc-kat, ami azonban nem zárja ki azt, hogy a hibákat ne ostromozzuk és a valódi érde-meket elhallgassuk.

M ű s o r:

Péntek: Lili, mérsékelt helyérek
Szombat: Bizanc.
Vasárnap: nincs előadás.
Hétfő: Biboros, ujdonság.
Kedd: Komédiások, ujdonság.
Szerda: Komédiások, ujdonság.
Csütörtök: Tévelygők, ujdonság.
Péntek: Göl Baba, mérsékelt helyérek.
Szombat: Tévelygők.
Vasárnap: délután cigány, este Vig óavegy.

SPORT.

> **Délmagyarországi football bajnokság.** Az „Aradi Posta és Távirtda Tiszviselők Sport Egyesülete” és a „Bácska” Szabadkai Athletikai Klub között a délkerületi bajnokságért a mérkőzést folyó évi november hó 1-ére sorsolta ki a Magyar Labdarugók Szövetsége.

A vasárnapi mérkőzés a „Bácska” pályáján lesz, megtartva, a mennyiben a pálya választási joga az őszi fordulóban a szabadkaiakat illeti meg. Ezen mérkőzés lesz az őszi forduló utolsó versenye. A Magyar Labdarugók Szövetség bírák bizottsága a verseny vezetésére bíróul Schubert M. Ferenc (Magyar Uszó Egylet) szövetségi kiküldöttet bízta meg. A mérkőzés a rendes helyérek mellett délután három órákor fog megtartani. Villamos végállomás.

Egész Délmagyarország legkedveltebb kéz-és arcbőr-finomítója a LEHRER-féle

ERESÉBET-CRÉM,

mely a bőrt 2-3-szori bekenés után bársony-simává és üdév teszi. Nem zsíros s ennélfogva nappal is használható. **Pőrsenések, bőrpereidések és bőrkifitések** ellen utóérhetetlen szer. Egy tégely ára 1 korona. 6 tégely rendelésénél bérmentesítés. Minden dobozban használati utasítás. 484-74-68

Kapható:

LEHRER ALFRÉD gyógyszerárában
KULA (Bácsmegeye).

IRODALOM.

— **Köztelek Zsebnaptár 1909.** Szerkesztik Rubinek Gyula az OMGE igazgatója és Szilassy Zoltán a GEOSZ titkára. 2 kötet ára 4 korona. A Köztelek ezen gazdasági zsebnaptára jelen kötetével a 15-ik évfolyamba lép. A szerkesztők hiven az előző évekhez kifejtett törekvéseikhez a Zsebnaptár ezen évfolyamát is jelentékenyen kibővített alakban bocsátják közre. A szükséges kibővitések folytán, továbbá a Zsebnaptár könnyebb kezelhetősége végett a munka két kötetben jelenik meg, amelynek elseje a Naptár és a különféle gazdasági, könyv-velési adatok bejegyzésére szükséges rovatolt jegyzékeket és az országos vásárok felsorolását tartalmazza, minek folytán a tulajdonképeni zsebnaptár amellyel hogy céljának teljesen megfelel, — zsebben, könnyebben hordhatóvá válik és így kezelése kényelmesebb. A zsebnaptár előző évfolyamaiban foglalt és a gazdaság gyakorlati vitele közben szükséges különböző adatok és szakközlemények képezik a zsebnaptár második kötetét. Ezek az adatok és közlemények ezen évfolyamban az előzőkhez képest, jelentékenyen kibővítve és teljesen igazítva vannak. Különösen ki kell emelni, hogy a szakközleményeknek rendes tartalmán kívül a növénytermelésre és az állat-forgalomra vonatkozó adatok számos oly új

dij 20 kor., Szollár György, III. díj 10 kor., Sterbik Sándor.

Eszközök: Tápay István, Vince Pál és Lepojev Radó.

Utzók: I. díj 40 kor., Sterbik Sándor, II. díj 30 kor., Vince Pál, III. díj 20 kor., Komlós Mátyás, IV. díj 10 kor., Szollári György.

Eszközök: Pataky József, Nenádevics Miklós, József János, Lajkó Joachim és Holló József.

Az adai magyar királyi földmives iskola gyűjteményes kiállítása üszöiért arany díszoklevelet nyert.

A lókiállításra elő lett vezetve 39 anyakanca, 29 egy éves, 7 két éves és 6 darab hároméves kancacsikó. A bíráló bizottság a díjakat következőleg állapította meg:

Okleveleket nyertek anyakancákért (I. oszt.) Gortra József Obecse arany, Engelmann Adolf Ada, arany, Vukov András Zenta, arany, Miskei István Zenta, ezüst, Török Gáspár Ada, ezüst, Hevér Sándor Zenta, bronz.

Eszközök: Bodik István Ada, Uveges István Ada, Kaszás György Ada.

Pénzdíj: Szorcsik Sándor Zenta, I. 80 kor., Bozsó János Zenta, II. 60 kor., Török András Ada, II. 60 kor., Kaszás Pál Ada, III. 30 kor., Hároméves kancacsikókért (II. oszt.) okleveleket nyertek Gerster Károly Obecse, ezüst oklevél. Pénzdíjak: Kaszás István Ada, I. 50 kor., Szorcsik Sándor Zenta, II. 20 kor.

Két éves kancacsikókért (III. oszt.) okleveleket nyertek: M. kir. földmivesiskola Ada, arany oklevél. Eszközök: Gartva József Obecse. Pénzdíjak: Bozsó János Zenta, I. 50 kor., Nagypál Sándor Ada, II. 30 kor., Szollár György Ada, III. 20 kor.

Egyéves kancacsikókért (IV. oszt.) ezüst oklevelet nyert a Szerb Földmívelők Szövetkezete Ada. Eszközök: Hevér Sándor Zenta, Miskovics István Ada. Pénzdíjak: Kaszás István Ada, I. 50 kor., Dragin Timó Ada, II. 30 kor., Szollár János Ada, III. 20 kor. és eszközt.

A bírálóbizottság teendőinek elvégzése után Frank Bódog kalauzolója mellett megtekintette a m. kir. földmives iskolát. Fél 12 órakor a község háza tanácstermében Törley Gyula elnök kiosztotta az odaítélt díjakat és eszközöket. Kiosztás előtt hosszas beszédében rámutatott a szarvasmarha tenyésztés előnyeire s több és jobb anyag tartásra buzdította a gazdákat. Elismeréssel adózik a kancákat bemutató gazdáknak, kik szerinte ily elsőrendű anyaggal még országos kiállításon is előállhatnak. Végül összetartásra és tömörülésre buzdítja a gazdatársadalmat s ajánlja a községi gazdákör megalakítását.

Díjkiosztás után az Erzsébet szálló dísztermében 90 terítékű bankett volt, melyen a vidéki vendégeket Ada község vendégelte meg. A nagyszabású, kitűnő menüt a tosztok sokasága fűszerezte. Bankett után a vidékiek a vonatállomáshoz mentek s a szélrózsa minden irányába vitték el az adai tanulságos gazdanapnak kellemes emlékeit. Z-f.

Kincses Naptár

1909. évre,

Igen érdekes és változatos tartalommal

2 korona bolti árban kapható:

HEUMANN MÓR

könyvkereskedésben

SZABADKÁN, FÖTÉR.

Szabadkán Villamos Vasút és Világítási Részvénytársaság.

Központi telep: SZEGEDI SZŐLŐK. Telefon 108.

Városi üzlet: RUDICS-UTCA II. Telefon 422.

HIREK.

Munkaközvetítés.

Szabadkára IV. kör. Nap-utca 215. számú házhöz sürgősen, meszelésre kőműves kerestetik.

Kerestetik budapesti gyárban 10-15 épület és butorasztalos. Munkaidő 9 óra. Örabér minimum 47 fillér, maximum 53 fillér. Az utiköltséget a munkaadó megtéríti. Állandó és biztos munka.

Fintanonközvetítés. Kerestetnek az ujvidéki mesterek részéről négy évi ellátásra a következő iparágakra tanoncok: kefekötő, kőfaragó, mozaik, asztalos, oltárépítő asztalos, aranyozó, kéményseprő, könyvkötő, sütő, mézesbábos, kalapos, kötélfontó és tüvegkereskedő. Díj nélkül közvetít.

Az ujvidéki ker. szoc. egyesület.

Tájékoztató.

Országos vásár. Ujvidék: október 31-én november 1. és 2-dikán. Bajmok: november 8-9. Zenta: november 15 és 16-dikán. Zombor: november 22-dikán. — Bácsalmás november 22.

— **Csak egy virágszálat!** Hogy csak egy virágszálat adjunk a halottak koszorujából a halál jegyeseinek élete visszaváltására, — ezzel a jelszóval nagyszabású akció indul vármegyénkben és városunkban. Vármegyénk alispánja nemes szívtől indítva maga vette kezébe a belügyminiszter által engedélyezett könyöradamánygyűjtést. A vármegye összes főszolgabíróit fölhevítte reménykedésre. Es ennek a buzgóságnak köszönhető, hogy még a legkisebb falucskában is megindul az egyesület gyűjtőtársolyába a gyűjtés. A tarsolyok izléses kivitelűek, oldalon ezzel a fölirással: Adakozzunk a tüdőbetegeknek! Van egy nyílásuk az adomány befogadására. E hó 24-én indul meg a gyűjtés s célja mintegy száz szegénysorsu folyamódó tüdőbetegét azonnal szanatóriumba helyezni, ezenfelül új intézményeket, főleg dispansereket létesíteni a tüdőbetegeknek. Minden egyes ridikülben megszámlált összeget az egyesület hivatalos lapja külön nyugtáz. Örömmel írjuk, hogy az emberszeretettel nemes versenyében a mi vármegyénk és városunk előljár s nemeslelkű hölgyek a temetői gyűjtést is kezükbe vették. Városunkban a gyűjtést Birkásné Szuchich Adrienne urhölgy önzettségére rendezte, ki igazán nemes szívre valló bizonyossága fáradozik azon, hogy városunk áldozatkész közönsége minél tekintélyesebb összeget juttasson a halál jegyeseinek megmentésére.

— **Halottak emlékezete.** Közeledik a halottak napja. A sárka, lehullott lombokkal fedett temetői síroknál gyakrabban jelennek meg a gyászolók s az elhunytak emlékére szentelendő napra készülődnek. Az elmúlt hideg napok után most napról-napra élénkbbek lesznek a temetők. Tisztítják, takarítják a sírokat s mire eljön a gyásznak, a könnyezésnek napja, kidiszítva fognak állani a szomorú, szép temetők. A virágüzletek szaporodó koszorúit, a gyönyörűen nyílt krizantemumok mind, mind hirdetői, előfecskei halottak napjának, mely az ő szomorúságával és gyászával át fogja minden esztendőben az élők érzését.

— **Jubiláló árvaszéki elnök.** Tegnap mult 25 estendeje, hogy Skultéty Ferenc zombori árvaszéki elnök felelősségteljes hivatalába lépett, s azóta szigorú lelkiismeretességgel és lankadatlan buzgalommal végezte nemes emberbaráti kötelességeit. Hivatalnoktársai ez alkalommal a megye alispánjának vezetése alatt megjelentek nála s melegen ünnepelték őt. Az őszintén ünneplők sorához mi is kész örömmel csatlakozunk s a derék jubilánsnak szívből gratulálunk.

A n. é. közönség kényelmére Rudics utca II. sz. alatt városi üzletet létesítettünk, ahol minden a világítást és erőátvitelt érintő ügyek elintéztetnek.

Készítünk: Világítási berendezéseket pontos és szakszerű kivitelben, olcsó árak és kedvező fizetési feltételek mellett.

Erőátviteli berendezéseket forgó áramu motorokkal, melyeknek táplálása nem költségesebb bármely más üzennél.

Raktáron tartunk: Modern csillárokat, főzőedényeket, (teafőző, kávéfőző, vízmelegítő, tejmelegítő, főzőlápok, vasalók, hajsütővasmelegítő, szivargyújtó stb.) motorokat és mindennemű elektrotechnikai cikkeket.

Ugy a motorok mint a főzőedények a városi üzletben megtekinthetők.

— **Villamos világítás Obecsen.** Obecse község a közvilágítás dolgában újabb határozatot hozott, amely szerint oly villamos központot épített, amely Obecset meg a szomszédos Péterréve és Bácsföldvár községeket is ellátja árammal. Ennek kivitelét vállalatba adná és azért november 15-iki határidővel pályázatot hirdet.

— **Ovónői kinevezés.** Szekenderovics Ilonát, az elhunyt Szekenderovics Odön leányát, Bácsföldvárra ovónőnek nevezték ki.

— **Eljegyzés.** Kovalovszky István Zomborban jegyet váltott Höger Mariskával, Jázits Kálmán pedig ugyanott Stempel Ilonkával.

— **Pályázat.** Zombor város pályázatot hirdet egy lovas- és hét gyalogrendőri állásra.

— **Leégett gőzmalom.** Moholon az elmúlt szombaton nagy tűz dühöngött. Ugy tiz óra felé este eddig ismeretlen okból kigyuladt Jovanovits Lázár moholi jegyző tulajdonát képező gőzmalma és hatalmas lánggal égett. Az óriási tűz nagy ijedelembe ejtette az almaiból felriadt lakosságot és csak a szélescsendnek és a tűzoltóság buzgó fáradozásának köszönhető, hogy a tüzet két órai munka után annyira elnyomta, hogy további veszedelemtől nem kellett félni. A kár 20.000 korona, ami biztosítás révén részben megtérül.

— **Tisztviselők igazolványa.** Az állami és városi alkalmazottak vasúti utazásra szolgáló arcképes igazolványát eddig egy-egy évre állították ki. Ez annyira sérelmes volt az alkalmazottakra, hogy a kiállítási díjat minden évben meg kellett fizetni. Ezenkívül az igazolványok kiállítása két hónapot vett igénybe s ezen idő alatt sem az alkalmazott, sem a családtagok nem utazhattak kedvezményesen díjon. Arvavármegye törvényhatósága azt kérlemelte a kormánytól, hogy az igazolványokat ezentul öt évre állítsa ki s az ahhoz való jogosultság főnállását évenként az illetékes hatóság igazolja. Ezt a kérelmet hasonló szellemű fölirat megtétele végett Szabadka törvényhatóságához is megküldötték.

— **Az időjárás.** Meteor írja lapunknak: A meleg, derült őszi napoknak egyszerre vége szakadt. A 17-20. 21-iki csomópontok befolyása alatt abnormálisan hideg és csapadékos idő állott be, ahol a csapadék nagyobb részt hó alakjában jelentkezett, nagy felhőzettel, de e hó is, csak igen kis mennyiségű csapadék-eredménnyel. — A gazdaközönséget a legnagyobb aggodalmak foghatják el, hogy sem a mult évben, sem pedig az idén a legalkalmasabb őszi időben nem szánthatott és nem vethetett a szárazság miatt. Az idén még nagyobb veszedelemnek néz elébe a gazda közönség, mint a mult évben, mert ha a most beállt hideg idő még nem is állandó, de ezen évben előbb fog beállni a tél, mint a mult évben. Amint jeleztem is, a félelmetesebb fagyok már a december hó 2-iki csomópontjai körül várhatók, amelyek napciklonok esetében bevezetik az állandó téli hideget.

— **Nagy tűz Kunbaján.** Folyó hó 27-én délelőtt fél 11 órakor tűzlárma riasztotta fel a község népét. A félrevert harangok bugásába belesivított az őszi szél s aggódva sietett minden épkézláb ember a füstfelhőben álló égő ház felé. Schüll Mihály kis épülete már lángokban állt. A községi bíró, jegyző csakhamar a helyszínen teremték s szakszerű intézkedésekkel osztogatták az utasításokat. Borzalmas látvány volt mint éled egy-egy újabb szélrohamra a nyaldosó láng, mely csakhamar elhamvasztotta a ház tetejét. A padláson lévő tengeri termést már

közleménnyel vannak kibővíve, a melyeket a szerkesztők a gazdasági tudományok mai állásának megfelelőleg szükségesnek láttak felvenni s amelyek a könyv hasznavehetőségét jelentékenyen emelik. Így különösen ki kell emelni a herefűmagkeverékek egybeállítására, a legjobb fűvek ismertetésére, a vetőmag termesztésre és nemesítésre, a külfölddel kötött állategészségügyi egyezmény alapján a külföldi állatforgalomra, az élőállatok belföldi forgalmánál ezek vasuti szállítására vonatkozó adatokat és szabályokat; továbbá a gazda mindennapi életében előforduló üzleti működés lebonyolításához szükséges intézmények a tőzsde, a műtrágyák, abrak takarmányok és műtrágyák vételének helyes lebonyolításához szükséges adatok és a gazdasági intézmények címe alatt a gazdák által igénybe vehető gazdasági közintézmények ismertetésére vonatkozó részleteket. A zsebnaptár egész tartalma oly kimerítő és hasznavehető, sőt a gyakorlati gazdálkodás terén egyenesen nélkülözhetetlen utbaigazításokat tartalmaz, hogy ezeknél fogva a csinos kiállítású könyvet, mely minden könyvkereskedésben megszerezhető, olvasóinknak a legmelegebben ajánljuk.

NYILTÉR.*

Nyilatkozat.

Az egyik helyi lapban Sántha György dr. ur ellen sértő, az igazságnak meg nem felelő támadás jelent meg. Azt írja a nevezett lap, hogy Sántha orvos ur a közkórházba nem veszi föl a tehetősebb betegeket, hanem a saját szanatóriumába utasítja. Hát ennek épen az ellenkezője történt meg velünk, alulirottakkal.

En Orcsics Balázné szül. Bosnyák Julianna a szanatóriumba akartam magamat fölvetetni; Sántha dr. ur azonban a kórházba utasított, ahol is tiz kilógramnyi vadhust vágott ki belőlem.

Alulirott Futó György szintén így jártam. Nekem is a kórházba kellett mennem épen az orvos ur utasítására, ahol vérméregzésből gyógyított ki, operáció nélkül.

Az orvos urnak ezért nyilvánosan is köszönetet mondunk.

Szabadka 1908. október 29.

Orcsics Balázné szül. Bosnyák Julia.
Futó György.

* Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerkesztőség.

REGÉNY.

KLEOPATRA.

85

Megrázta a vállait, mintha életének összes viharjait rázta volna le magáról.

— Oh! nem! bocsánataért esdeklem! szólalt meg Kleopatra kezeibe temetve arcát.

Egy ideig némák maradtak. Neutof fölkel s nagy lépésekkel járt, kelt. Végre megállt Kleopatra előtt.

— Nem kellett volna elárulnom, hogy az aggok legmakacsabb szerelmével szeretem és az Isten tudja, vajjon az ön szenvedélye nem szalmaláng-e; de hát nem bírom magamat az ön társaságától megfosztani. Az ön jelenléte a házam élete és öröme, ruhájának suhogása az összhang; arca a fény... Engedje, hadd haljak meg; hiszen láthatja, hogy amugy is csak lézengek.

— Nem akarom! ismétlé Kleopatra makacs édességgel. Ha meghal, a kolostorba vonulok.

— Akkor éljünk, ahogyan eddig éltünk és ne beszéljünk többet a dologról. Ha a szive gyötri, utánozzon engem, parancsoljon neki, hogy hallgasson és nézzen a világ szeme közé, hogy fájdalmát senki, még csak ne is sejtthesse.

Kleopatra fölkel és távozott. A tábornok egyetlen szóval sem bírta marasztalni.

A grófné egy órán át ismételte ezen idegenszerű társalgás mindenegyes szavát. A helyzet nem volt közönséges, nem nyújtott kibuvót. De a fiatalság nem tilthatja meg a reménykedést. Majd történik valami... mi? Ezt nem tudta; valami, ami meglágyítja férjének akaratát.

Ulriknak ezt írta:

„Még semmit sem értem el. Türelem és bátorság.”

Es még ugyanazon este folytatta régi szokásait a tábornok oldala mellett. A házbellek és az idegenek előtt a régiak maradtak. De ha ketten voltak, nem beszéltek egymással. Mit is mondhattak volna egymásnak?

XIII.

A napok multak; Neutof komor maradt, telve a halál ufáni vágytól, mely az élettől való megundorodást követi. Izgatta, hogy életre van kárhozthatva, Kleopatra őrző tekintete alatt, aki nem akarta megérteni, hogy a tábornok rettenetesen szerencsétlen, s hogy a halál részére csak jótétemény lenne.

Kleopatrát gyöttrő félelem kinozta, hogy Neutof öngyilkos lesz. Minden pillanatban aggodalmas figyelemmel őrködött. A tábornok érezte ezt, ami csak még inkább izgatta. Ejszakánként a fiatal asszony szüntelenül a karosszékében haldokló aggastyánt látta maga előtt... Elfojtott kiáltással riadt ilyenkor föl és sietett, a szentek képe elé borulva, imában keresni nyugalmat.

Most már csak együtt távoztak el hazulról, mert még csak pillanatokra sem bagyta magára a férjét. Kleopatra senkit sem fogadott, egészségi állapotával mentegedőzve. Szép arca szembetűnőleg öltötte fel azoknak fájdalmas arc kifejezését, kiknek még csak néhány napjuk van hátra az életben. Hanem, ami sorvasztotta, ez nem a saját szerelme, nem Ulrik szenvedésének gondolata, mint inkább a látomás és a bekövetkezendő lelkiismeretfurdalástól való félelem volt.

Naponkint együtt láthatták őket, a ponnik által ragadott alacsony, kis kocsiában; áthajtottak a parkon az erdőbe, vagy Pavlovszk felé, amint a kocsiának eszébe jutott, kinek sohasem jelölték meg az utirányt. Egymás mellett ültek: a tábornok megválnulve, összeroskadva; Kleopatra sápadtan, megfogyva, mélységes, szép szemekkel, melyekből benső tűz ragyogott. (Folyt. köv.)

A Szegedi-uton, az uj gyógyszer-tár közelében 2 külön bejáratu csinosan butorozott szoba, vagy esetleg 616-12-1

2-3 szobából álló uri lakás azonnal kiadó.

Értesítést a kiadóhivatal nyújt.

A MI IGAZ HITÜNK.

Írta: Hirsch Ágoston.

Ez a munka az óriási német katolikus irodalomban is jelentős helyet vívott ki magának, s Körnöczy Ernő zamatos szép magyar nyelvű fordításban méltó arra, hogy a mi litteratúránkban is tért hódítson. — S mit foglal magában a könyv? Mikor olvassuk, úgy érezzük magunkat, mintha angyal szárnyak emelnének a magasba, a honnan egy pillantással áttekinthetjük mindazt, mi szent hitünkben foglalva van. Méltó, hogy helyt találjon minden kath. könyveit közt, legyen az ifju vagy felnőtt.

Ára füzve 40 fillér, egész vászonba kötve 70 fillér.

Megrendelhető:

a Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat mint szövetkezetnél Szabadkán, Rákóczi-u. 20.

Ajánljuk saját készítményű

sirköveinket

legolcsóbb gyári árban. ➔

Elvállalunk mindennemű

kőfaragó- és gipszmunkát, betük kivésését és aranyozását.

KÖLTSÉGVETÉSEK ÉS RAJZOK INGYEN.

Egyben felkérjük a n. é. közönséget, hogy mielőtt bárhol sirkövet venne, győződjék meg olcsó árainkról.

Tisztelettel

Fekete Dezső és Társai

Palatinus — Bartus

533-30-28

Szabadka, Deák-utca 68., Dimitrievits-féle ház, huspiac.